

PRZEGLĄD WYBORCZY

Biuletyn informacyjny

6-7/2010

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Alicja Kicińska oraz zespół w Krajowym Biurze Wyborczym

Redakcja – Kazimierz Wojciech Czaplicki, kierownik Biura

Skład komputerowy – Elżbieta Cieślak

Oddano do druku – sierpień 2010 r.

*Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” Krajowe Biuro
Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.*

Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej w Internecie

www.pkw.gov.pl

SPIS TREŚCI	Str.
* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	4
* Wyniki głosowania i wynik wyborów Prezydenta RP przeprowadzonych w dniu 20 czerwca 2010 r.	4
* Wyniki ponownego głosowania przeprowadzonego w dniu 4 lipca 2010 r. i wynik wyborów Prezydenta RP	6
* Sprawozdanie z wyborów Prezydenta RP	8
* Wyjaśnienia, informacje, opinie	31
* Wyniki wyborów uzupełniających do Senatu RP przeprowadzonych w dniu 20 czerwca 2010 r. w okręgach wyborczych nr 15 (Płock), nr 21 (Krosno) i nr 30 (Katowice)	37
* Sprawozdanie z wyborów uzupełniających do Senatu	39
* Sprawozdania finansowe partii politycznych za 2009 r.	48
* Współdziałanie i wymiana doświadczeń	48

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Państwowa Komisja Wyborcza odbyła 12 posiedzeń w dniach 7, 11, 14, 18, 21, 24, 28 czerwca oraz 2, 5, 12, 19 i 26 lipca 2010 r. Prace Komisji koncentrowały się na sprawach związanych z zarządzonymi na dzień 20 czerwca 2010 r. wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborami uzupełniającymi do Senatu RP w okręgach wyborczych nr 15 (Płock) nr 21 (Krosno) i nr 30 (Katowice).

* Na posiedzeniu w dniu 21 czerwca 2010 r. Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła wyniki głosowania oraz sporządziła protokół i obwieszczenie o wynikach głosowania i wyniku wyborów Prezydenta RP przeprowadzonych 20 czerwca 2010 r. oraz – wobec niezyskania przez żadnego z kandydatów więcej niż połowy ważnie oddanych głosów – obwieszczenie o kandydatach uczestniczących w ponownym głosowaniu przypadającym 14 dnia po pierwszym głosowaniu, tj. 4 lipca 2010 r.

* Odpowiednio, na posiedzeniu w dniu 5 lipca 2010 r. Państwowa Komisja Wyborcza sporządziła protokół głosowania oraz obwieszczenie o wynikach ponownego głosowania i wyniku wyborów i podjęła uchwałę stwierdzającą wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

I. OBWIESZCZENIE ¹⁾ PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 21 czerwca 2010 r.

o wynikach głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r.

Na podstawie art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467) Państwowa Komisja Wyborcza podaje do wiadomości publicznej wyniki głosowania i wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r.

Rozdział 1.

Wyniki głosowania i wynik wyborów

1. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie protokołów zbiorczych wyników głosowania, otrzymanych od wszystkich okręgowych komisji wyborczych, ustaliła następujące wyniki głosowania na kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej:
  - 1) głosowanie przeprowadzono w **25 774** obwodach głosowania,
  - 2) uprawnionych do głosowania było **30 813 005** wyborców,

- 3) liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania, wyniosła **16 929 088**, w tym:
- 4) liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika wyniosła **6 456**,
- 5) frekwencja wyniosła **54,94%**,
- 6) liczba oddanych głosów wyniosła **16 923 832**,
- 7) liczba głosów ważnych wyniosła **16 806 170**,
- 8) liczba głosów nieważnych wyniosła **117 662**.
2. Większość wymagana dla wyboru Prezydenta (więcej niż połowa głosów ważnych) wynosi **8 403 086** głosów.
3. Poszczególni kandydaci otrzymali następujące liczby ważnych głosów:
  - 1) JUREK Marek **177 315** głosów, tj. **1,06%** liczby głosów ważnych,
  - 2) KACZYŃSKI Jarosław Aleksander **6 128 255** głosów, tj. **36,46%** liczby głosów ważnych,
  - 3) KOMOROWSKI Bronisław Maria **6 981 319** głosów, tj. **41,54%** liczby głosów ważnych,
  - 4) KORWIN-MIKKE Janusz Ryszard **416 898** głosów, tj. **2,48%** liczby głosów ważnych,
  - 5) LEPPER Andrzej Zbigniew **214 657** głosów, tj. **1,28%** liczby głosów ważnych,
  - 6) MORAWIECKI Kornel Andrzej **21 596** głosów, tj. **0,13%** liczby głosów ważnych,
  - 7) NAPIERALSKI Grzegorz Bernard **2 299 870** głosów, tj. **13,68%** liczby głosów ważnych,
  - 8) OLECHOWSKI Andrzej Marian **242 439** głosów, tj. **1,44%** liczby głosów ważnych,
  - 9) PAWLAK Waldemar **294 273** głosy, tj. **1,75%** liczby głosów ważnych,
  - 10) ZIĘTEK Bogusław Zbigniew **29 548** głosów, tj. **0,18%** liczby głosów ważnych.
4. Komisja stwierdziła, iż spośród 10 kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej żaden nie otrzymał więcej niż połowy głosów ważnych i – stosownie do art. 127 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej – w dniu 4 lipca 2010 r. przeprowadzone zostanie ponowne głosowanie.
5. W ponownym głosowaniu na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wyboru dokonuje się spośród dwóch następujących kandydatów, którzy w głosowaniu w dniu 20 czerwca 2010 r. otrzymali kolejno największą liczbę głosów:
  - 1) **KOMOROWSKI Bronisław Maria,**
  - 2) **KACZYŃSKI Jarosław Aleksander.**

Rozdział 2.

Zbiorcze wyniki głosowania

1. Zestawienie zbiorczych wyników głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (dane ogólne) stanowi załącznik nr 1 do niniejszego obwieszczenia.
2. Zestawienie zbiorczych wyników głosowania na kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej stanowi załącznik nr 2 do niniejszego obwieszczenia.

**II. OBWIESZCZENIE
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 21 czerwca 2010 r.**

Państwowa Komisja Wyborcza informuje, że w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w ponownym głosowaniu w dniu 4 lipca 2010 r. kandydują:

- 1. KACZYŃSKI Jarosław Aleksander**
- 2. KOMOROWSKI Bronisław Maria**

**III. OBWIESZCZENIE ¹⁾
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 5 lipca 2010 r.**

**o wynikach ponownego głosowania i wyniku wyborów
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467) Państwowa Komisja Wyborcza podaje do wiadomości publicznej wyniki ponownego głosowania i wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniach 20 czerwca 2010 r. oraz 4 lipca 2010 r.

**Rozdział 1.
Wyniki ponownego głosowania i wynik wyborów**

1. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie protokołów zbiorczych wyników głosowania, otrzymanych od wszystkich okręgowych komisji wyborczych, ustaliła następujące wyniki ponownego głosowania na kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej:
  - 1) głosowanie przeprowadzono w **25 773** obwodach głosowania,
  - 2) uprawnionych do głosowania było **30 833 924** wyborców,
  - 3) liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania, wyniosła **17 054 690**, w tym:
    - 4) liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika wyniosła **11 613**,
    - 5) frekwencja wyniosła **55,31%**,
    - 6) liczba oddanych głosów wyniosła **17 050 417**,

- 7) liczba głosów ważnych wyniosła **16 853 021**,
  - 8) liczba głosów nieważnych wyniosła **197 396**.
2. Poszczególni kandydaci otrzymali następujące liczby ważnych głosów:
- 1) KACZYŃSKI Jarosław Aleksander **7 919 134** głosy, tj. **46,99%** liczby głosów ważnych,
  - 2) KOMOROWSKI Bronisław Maria **8 933 887** głosów, tj. **53,01%** liczby głosów ważnych.
3. Komisja stwierdziła, iż w ponownym głosowaniu przeprowadzonym w dniu 4 lipca 2010 r., spośród dwóch kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej więcej głosów otrzymał i — stosownie do art. 127 ust. 6 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej — Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej został wybrany **KOMOROWSKI Bronisław Maria**.

Rozdział 2. **Zbiorcze wyniki głosowania**

1. Zestawienie zbiorczych wyników ponownego głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (dane ogólne) stanowi załącznik nr 1 do niniejszego obwieszczenia.
2. Zestawienie zbiorczych wyników ponownego głosowania na kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej stanowi załącznik nr 2 do niniejszego obwieszczenia.

---

1) *Teksty obwieszczeń PKW z 21 czerwca i 5 lipca 2010 r. o wynikach głosowania i wyniku wyborów Prezydenta RP wraz z zestawieniami zbiorczych wyników głosowania stanowiącymi załączniki do obwieszczeń, są ogłoszone w Dz. U. Nr 113, poz. 743 i Nr 122, poz. 828; są dostępne na stronie internetowej www.pkw.gov.pl; znajdują się także w wydaniu specjalnym Przeglądu Wyborczego poświęconym wyborom Prezydenta RP w 2010 r.*

**IV. UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 5 lipca 2010 r.

w sprawie stwierdzenia wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467) Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że w ponownym głosowaniu przeprowadzonym w dniu 4 lipca 2010 r., spośród dwóch kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej więcej głosów otrzymał i – stosownie do art. 127 ust. 6 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej -

Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej

został wybrany

BRONISŁAW MARIA KOMOROWSKI

* Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 6 lipca 2010 r. na uroczystym spotkaniu w Zamku Królewskim wręczyła Prezydentowi wybranemu w wyborach przeprowadzonych w dniach 20 czerwca i 4 lipca br. uchwałę o wyborze.

* Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z wymogami ustawowymi złożyła Sądowi Najwyższemu sprawozdanie z wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniach 20 czerwca i 4 lipca 2010 r. Zostało ono zamieszczone na stronie internetowej www.pkw.gov.pl, a także w wydaniu specjalnym Przeglądu Wyborczego poświęconym wyborom Prezydenta RP.

SPRAWOZDANIE

Z WYBORÓW PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

przeprowadzonych w dniach 20 czerwca i 4 lipca 2010 r.

I. Zarządzenie i przygotowanie wyborów

1. Wybory zarządził Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 21 kwietnia 2010 r., wyznaczył ich datę na niedzielę dnia 20 czerwca 2010 r. i określił terminy

wykonania czynności wyborczych (kalendarz wyborczy). Postanowienie Marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 21 kwietnia 2010 r. Nr 65, poz. 405.

2. Wybory zostały przygotowane i przeprowadzone przez organy wyborcze na podstawie ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467), zwanej dalej ustawą. W zakresie określonym ustawą miały także zastosowanie odpowiednie przepisy ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 z późn. zm.), dotyczące złożenia przez kandydatów oświadczeń „lustracyjnych”; ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547 z późn. zm.) dotyczące stałych obwodów głosowania i zasad dokonywania zmian tych obwodów; ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360) dotyczące prowadzenia w gminach stałego rejestru wyborców; ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 z późn. zm.) w zakresie sposobu finansowania udziału partii w wyborach Prezydenta RP.
3. Zgodnie z ustawowymi wymogami w wykonywaniu zadań i czynności wyborczych stosowano akty wykonawcze wydane przez właściwych ministrów i Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, dotyczące: spisu wyborców i wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania; sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania; powoływania obwodowych komisji wyborczych oraz należności pieniężnych przysługujących członkom komisji w związku z wykonywaniem zadań w komisjach; utworzenia obwodów głosowania za granicą i na polskich statkach morskich; sposobu sporządzania i aktualizacji spisu wyborców w obwodach utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich oraz trybu i terminu powoływania obwodowych komisji wyborczych; przedstawiania przez Państwową Komisję Wyborczą informacji, komunikatów i wyjaśnień związanych z wyborami; podziału czasu między komitety wyborcze na nieodpłatne

rozpowszechnianie w publicznej telewizji i publicznym radiu audycji wyborczych; sposobu przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów; wzoru sprawozdania wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza współdziałała z właściwymi ministrami w sprawach wydawanych przez nich aktów prawnych wskazując na potrzebę wydania bądź nowelizacji aktów wykonawczych do ustawy lub przygotowując stosowne projekty.

Wykaz rozporządzeń stanowi załącznik nr 1 do sprawozdania.

4. Państwowa Komisja Wyborcza wykonując ustawowe upoważnienie ustaliła terytorialny zasięg działania i siedziby okręgowych komisji wyborczych i powołała okręgowe komisje wyborcze; uchwaliła: regulaminy okręgowych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych oraz wzory ich pieczęci, wzory protokołów głosowania i protokołu o wynikach głosowania; wzór zaświadczenia dla mężów zaufania; wzór karty do głosowania; tryb drukowania i sposób dostarczenia kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym oraz sposób sporządzania i przekazania kart dla obwodów głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich; zasady i tryb przekazywania właściwym okręgowym komisjom wyborczym wyników głosowania i protokołów głosowania z obwodów za granicą i na polskich statkach morskich; zasady i sposób wykorzystywania elektronicznego systemu przesyłania i przetwarzania danych o wynikach głosowania i wynikach wyborów; wydała wytyczne dla okręgowych i obwodowych komisji wyborczych dotyczące zadań i trybu ich pracy, a także wytyczne i wyjaśnienia dotyczące obserwacji wyborów przez obserwatorów międzynarodowych.

Wykaz uchwał stanowi załącznik nr 2 do sprawozdania.

Rozporządzenia i uchwały zostały ogłoszone odpowiednio w Dzienniku Ustaw i Monitorze Polskim. Ponadto, były systematycznie zamieszczane w Internecie, na stronie Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl. Teksty: ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, regulaminu obwodowych komisji wyborczych i wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej dla obwodowych

komisji wyborczych zostały również przekazane w odpowiedniej liczbie egzemplarzy każdej obwodowej komisji wyborczej.

5. Wybory przeprowadziły określone w ustawie organy wyborcze: Państwowa Komisja Wyborcza, okręgowe komisje wyborcze i obwodowe komisje wyborcze.

Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z terytorialnym zasięgiem działania okręgowych komisji wyborczych w wyborach Prezydenta RP, określonym w uchwale z dnia 23 kwietnia 2010 r., powołała w dniu 29 kwietnia 2010 r. dla przeprowadzenia tych wyborów 47 okręgowych komisji wyborczych. Ponadto, w związku z zarządzonymi na dzień 20 czerwca 2010 r. wyborami uzupełniającymi do Senatu RP w okręgach wyborczych nr 15, 21 i 30, Państwowa Komisja Wyborcza powołała okręgowe komisje wyborcze dla przeprowadzenia tych wyborów. Na podstawie art. 234 ust. 2 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu komisje te przeprowadzają także wybory Prezydenta RP. Łącznie do przeprowadzenia wyborów Prezydenta RP zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. było właściwych 50 okręgowych komisji wyborczych. W ich skład stosownie do ustawowych wymogów weszli sędziowie zgłoszeni przez Ministra Sprawiedliwości.

Ogółem w okręgowych komisjach wyborczych pracowało 259 sędziów: 3 sędziów Sądu Najwyższego, 2 sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych, 19 sędziów sądów apelacyjnych, 154 sędziów sądów okręgowych, 81 sędziów sądów rejonowych. Funkcje przewodniczących komisji pełnili z urzędu komisarze wyborczy. W trzech Okręgowych Komisjach Wyborczych: nr 15 w Łodzi, nr 20 w Krakowie i nr 35 w Katowicach, w których nie było możliwości pełnienia funkcji przez komisarza wyborczego, przewodniczącymi – zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy – zostali sędziowie wybrani ze składu komisji.

Obwodowe komisje wyborcze powołali wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast), w obwodach za granicą konsulowie, a na polskich statkach morskich kapitanowie statków. Powołano 25 774 obwodowe komisje wyborcze: na obszarze kraju 25 506 komisji, 263 komisje za granicą i 5 komisji na polskich statkach morskich. W skład obwodowych komisji wyborczych weszło prawie 200 tys.

osób. W skład każdej komisji zgodnie z przepisami ustawy, powołano osoby zgłoszone przez pełnomocników komitetów wyborczych oraz jedną osobę wskazaną odpowiednio przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), konsula bądź kapitana statku.

Powołanie obwodowych komisji nastąpiło w sposób zgodny z przepisami prawa. Okręgowe komisje wyborcze otrzymały w tych sprawach nieliczne skargi i uwagi, które wyjaśniano na bieżąco. Jednakże w ocenie okręgowych komisji wyborczych do składów komisji obwodowych zgłaszano i powoływano osoby, co do których pojawiły się wątpliwości odnośnie prawidłowego wykonania odpowiedzialnych czynności należących do tych organów, co wyrażało się brakiem zainteresowania w poznawaniu przepisów i procedur wyborczych oraz niską dyscypliną pracy.

6. Zgodnie z przepisami ustawy głosowanie w kraju przeprowadzono w stałych obwodach głosowania utworzonych na podstawie Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Rady gmin utworzyły ponadto obwody głosowania w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz szpitalach i zakładach pomocy społecznej, w których w dniu wyborów przebywało co najmniej 50 osób uprawnionych do głosowania. Obwody głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą oraz na polskich statkach morskich przebywających w podróży utworzyli odpowiednio Minister Spraw Zagranicznych i Minister Infrastruktury. W wyborach zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. utworzono ogółem 25 774 obwody głosowania, w tym: 25 506 obwodów na obszarze kraju, 263 obwody za granicą i 5 obwodów na polskich statkach morskich. Wśród obwodów utworzonych w kraju - 1172 obwody utworzono w szpitalach i zakładach pomocy społecznej oraz - 189 obwodów w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie po zarządzeniu wyborów przypomniła przewodniczącym rad gmin i rad miejskich oraz wójtom, burmistrzom i prezydentom miast o ich zadaniach w zakresie tworzenia obwodów głosowania, a także obowiązku rozplakatowania obwieszczeń o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych. Kwestie te były także omawiane szczegółowo na roboczej naradzie

w dniach 10-11 maja br. Państwowej Komisji Wyborczej z komisarzami wyborczymi i dyrektorami delegatur Krajowego Biura Wyborczego. Według danych otrzymanych przez Państwową Komisję Wyborczą obwieszczenia zostały rozplakutowane w terminie wymaganym kalendarzem wyborczym.

7. W ustawowym trybie i terminie zostały sporządzone i udostępnione spisy wyborców. W głosowaniu w dniu 20 czerwca 2010 r. w spisach ujęto 30.618.066 wyborców w tym za granicą 198.014 osób. W ponownym głosowaniu w dniu 4 lipca 2010 r. w związku z aktualizacją spisów uprawnionych było 30.833.924 wyborców a za granicą - 277.016 osób. Zgodnie z przepisami art. 33 ust. 1-3 ustawy, organy jednostek samorządu terytorialnego wydały wyborcom 836.328 zaświadczeń o prawie do głosowania: 319.858 zaświadczeń przed pierwszym głosowaniem, oraz 516.470 – przed głosowaniem ponownym.

Z danych przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej wynika, że spisy wyborców co do zasady zostały sporządzone prawidłowo, choć sygnalizowano także nieprawidłowości, zwłaszcza w spisach w szpitalach. Spisy w tych obwodach sporządza się na podstawie przekazanych przez administrację szpitali wykazów osób, które będą przebywać w danej placówce w dniu wyborów. Zdarzyły się przypadki ujęcia w tych spisach osób, które opuściły szpital przed dniem głosowania i nie powinny być ujęte w spisie sporządzanym dla szpitala; przez to nie były one również ujęte w obwodzie właściwym dla ich stałego miejsca zamieszkania. Państwowa Komisja Wyborcza systematycznie zwracała uwagę na te kwestie w wyjaśnieniach udzielanych urzędom gmin i okręgowym komisjom wyborczym, informowała o tym w mediach, podała także wyjaśnienia i informacje na stronie internetowej: www.pkw.gov.pl. Także przed ponownym głosowaniem w informacji z dnia 21 czerwca 2010 r. oraz wyjaśnieniach z dnia 28 czerwca 2010 r. zamieszczonych w Internecie oraz przesłanych przewodniczącym okręgowych komisji wyborczych – przypomniła szczegółowe zasady aktualizowania spisów wyborców i przeprowadzania ponownego głosowania. Mimo tych działań miały miejsce przypadki, że wyborcy po opuszczeniu szpitala pozostawali nadal w spisie wyborców w szpitalach.

II. Zgłaszanie i rejestracja komitetów wyborczych i kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

1. Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z przepisami art. 40-40c ustawy, od dnia ogłoszenia postanowienia Marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów do 55 dnia przed dniem wyborów, przyjmowała zawiadomienia o utworzeniu komitetów wyborczych w wyborach Prezydenta. Zasady przyjmowania zawiadomień i rejestrowania komitetów były od dnia zarządzenia wyborów dostępne na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej.

W ustawowo określonym terminie, do dnia 26 kwietnia 2010 r., do Państwowej Komisji Wyborczej zgłoszono do zarejestrowania 24 komitety wyborcze kandydatów na Prezydenta. Czynności związane z badaniem prawidłowości zgłoszeń komitetów były podejmowane i wykonywane niezwłocznie po wniesieniu zgłoszeń. Państwowa Komisja Wyborcza wobec spełnienia ustawowych warunków zgłoszeń, przyjęła zawiadomienia o utworzeniu 17 komitetów wyborczych, a odmówiła przyjęcia zawiadomień 7 komitetów wyborczych.

Państwowa Komisja Wyborcza zarejestrowała, w kolejności zgłoszeń, komitety wyborcze następujących kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: Waldemara Pawlaka, Kornela Morawieckiego, Andrzeja Zbigniewa Leppera, Marka Jurka, Bogusława Zbigniewa Ziętka, Bronisława Marii Komorowskiego, Romana Mariusza Sklepowicza, Zdzisława Zbigniewa Podkańskiego, Grzegorza Bernarda Napieralskiego, Jarosława Aleksandra Kaczyńskiego, Janusza Ryszarda Korwin-Mikke, Krzysztofa Radosława Mazurskiego, Gabriela Janowskiego, Bogdana Szpryngiela, Andrzeja Mariana Olechowskiego, Ludwika Wasiaka, Józefa Franciszka Wójcika.

Komunikaty Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 i 29 kwietnia 2010 r. o przyjęciu zawiadomień o utworzonych komitetach wyborczych zostały ogłoszone w Monitorze Polskim Nr 33, poz. 483 i Nr 35, poz. 500. Były ponadto podawane na stronie www.pkw.gov.pl.

Państwowa Komisja Wyborcza odmówiła rejestracji 7 komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta: Zdzisława Kazimierza Jankowskiego, Bartłomieja Józefa Kurzei, Dariusza Edwarda Kosiura, Pawła Soroki, Waldemara Urbanowskiego, Pawła Pietrzyka, Romana Włosa. Zgłoszenia te nie spełniały wymogów przewidzianych w ustawie, w szczególności ich utworzenie nie zostało poparte podpisami co najmniej 1000 obywateli. Pełnomocnicy Komitetów Wyborczych: Z. Jankowskiego, D. Kosiura, P. Pietrzyka wnieśli, w trybie art. 40d ust. 3 ustawy, skargi do Sądu Najwyższego na uchwały Państwowej Komisji Wyborczej odmawiające przyjęcia zawiadomień o utworzeniu tych komitetów wyborczych. Sąd Najwyższy uznał skargi za niezasadne.

2. Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 21 kwietnia 2010 r. określiła zasady przyjmowania zgłoszeń i rejestracji kandydatów na Prezydenta i podała je do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej oraz udostępniała zainteresowanym komitetom wyborczym. Do dnia 6 maja 2010 r. do godz. 24.00 pełnomocnicy „zarejestrowanych” komitetów mogli w Państwowej Komisji Wyborczej dokonywać zgłoszeń kandydatów. Państwowa Komisja Wyborcza badała na podstawie dostępnych urzędowo dokumentów zgodność zawartych w zgłoszeniu danych każdego kandydata dotyczących tożsamości, miejsca zamieszkania, pracy, wykształcenia i wykonywanego zawodu, członkostwa we wskazanej partii politycznej, posiadanie przez kandydatów biernego prawa wyborczego oraz sprawdzała czy zgłoszenie kandydatury zostało poparte podpisami co najmniej 100 tys. obywateli.

Wykazy obywateli popierających kandydatów były sprawdzane w zakresie spełnienia warunków ustawowych (art. 41 pkt 3 ustawy) Przy czynnościach sprawdzających mogli być obecni pełnomocnicy komitetów wyborczych bądź upoważnione przez nich osoby. Pełnomocnicy sporadycznie korzystali z tej możliwości. Sprawdzano każdą stronę wykazu badając, czy jest oznaczona nazwą komitetu wyborczego oraz, czy są prawidłowo wypełnione wszystkie rubryki wykazu zgodnie z wymaganiami art. 41 ust. 1 pkt 3 ustawy. W przypadkach wzbudzających wątpliwości co do wiarygodności danych, dokonywano ich sprawdzenia z danymi zarejestrowanymi w systemie PESEL.

Z zachowaniem ustawowo określonych wymogów zgłoszono do zarejestrowania 10 kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Każde zgłoszenie było poparte przez co najmniej 100 tys. obywateli.

W toku rozpatrywania w dniu 10 maja 2010 r. zgłoszenia kandydata na Prezydenta RP Andrzeja Zbigniewa Leppera, Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła na podstawie informacji z Krajowego Rejestru Karnego i odpisu wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – że kandydat nie spełnia warunku określonego w art. 127 ust. 3 w związku z art. 99 ust. 3 Konstytucji i postanowiła odmówić rejestracji tego kandydata. Jednakże po uzyskaniu szczegółowej dokumentacji w tej materii Komisja stwierdziła, iż zawarte w informacji Krajowego Rejestru Karnego dane dotyczące karalności będące podstawą odmowy okazały się nieaktualne. Wobec tego w dniu 11 maja 2010 r. Komisja zarejestrowała Andrzeja Zbigniewa Leppera na kandydata na Prezydenta RP.

Wszyscy zgłoszeni kandydaci zostali zarejestrowani.

Kandydatów na Prezydenta RP nie zgłosiło 7 komitetów wyborczych: Gabriela Janowskiego, Krzysztofa Radosława Mazurskiego, Zdzisława Zbigniewa Podkańskiego, Romana Mariusza Sklepowicza, Bogdana Szpryngiela, Ludwika Wasiaka, Józefa Franciszka Wójcika. W związku z tym, Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 87j ustawy, podała do publicznej wiadomości informację o rozwiązaniu z mocy prawa tych komitetów.

3. Stosownie do art. 43 ustawy, Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 17 maja 2010 r. sporządziła listę zarejestrowanych kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. obejmującą w kolejności alfabetycznej nazwiska następujących 10 kandydatów: Marek Jurek, Jarosław Aleksander Kaczyński, Janusz Ryszard Korwin-Mikke, Bronisław Maria Komorowski, Andrzej Zbigniew Lepper, Kornel Andrzej Morawiecki, Grzegorz Bernard Napieralski, Andrzej Marian Olechowski, Waldemar Pawlak, Bogusław Zbigniew Ziętek.

Dane o kandydatach Komisja podała do publicznej wiadomości na konferencji prasowej, podano je także w telewizji i radiu oraz w prasie codziennej. Uchwałą

Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie sporządzenia listy kandydatów została ogłoszona w Monitorze Polskim z dnia 17 maja 2010 r. Nr 39, poz. 539. Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej o kandydatach na Prezydenta RP w wyborach zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. zostało w ustawowym terminie do 31 maja 2010 r. rozplakatowane na obszarze kraju, przekazane przez właściwe okręgowe komisje wyborcze konsulom i kapitanom polskich statków morskich oraz zamieszczone na stronie internetowej Komisji.

4. W związku z klęską powodzi, która objęła znaczną część kraju, Państwowa Komisja Wyborcza podejmowała inicjatywy i wielorakie działania na rzecz zapewnienia pomocy w przygotowaniu i przeprowadzeniu wyborów na tych terenach. Podjęto współdziałanie z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów i ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji. Krajowe Biuro Wyborcze zapewniło ze środków budżetu wyborczego dodatkową pomoc finansową na przygotowanie i wyposażenie lokali wyborczych, środki transportu, itp. W całym okresie kampanii wyborczej prowadzono stałą obserwację przebiegu czynności wyborczych i warunków przeprowadzenia wyborów na tych terenach. Systematycznie gromadzono i analizowano informacje w tym zakresie. Państwowa Komisja Wyborcza, działając w trybie art. 10 ust. 3 ustawy, zwróciła się w dniu 7 czerwca br. do przewodniczących Okręgowych Komisji Wyborczych oraz dyrektorów Delegatur Krajowego Biura Wyborczego w : Krośnie, Rzeszowie, Tarnobrzegu, Lublinie, Krakowie, Nowym Sączu, Tarnowie, Bielsku-Białej, Katowicach, Kielcach, Płocku, Warszawie o niezwłoczne zwołanie posiedzeń Okręgowych Komisji Wyborczych, poświęconych omówieniu przygotowań do wyborów. Państwowa Komisja Wyborcza zaleciła, aby ocenić ogólną sytuację na obszarach objętych klęską powodzi oraz zdolność organów samorządowych (gminnych) do wykonania zadań wyborczych. Zwróciła też uwagę, iż ze względu na tematykę posiedzenia pożądany byłby udział w obradach przedstawicieli władz samorządowych (gmin, powiatów) z obszarów objętych lub zagrożonych powodzią, a także przedstawicieli wojewodów. Na podstawie zgromadzonych informacji przekazanych przez okręgowe komisje wyborcze Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 11 czerwca br. przedstawiła Marszałkowi Sejmu i Prezesowi

Rady Ministrów oraz przekazała pełnomocnikom komitetów wyborczych wyczerpującą informację o przygotowaniach do przeprowadzenia wyborów na terenach objętych klęską powodzi. Podsumowując dokonaną analizę Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, iż przy dalszym współdziałaniu wszystkich organów władzy publicznej i organów wyborczych głosowanie jest możliwe do przeprowadzenia we wszystkich gminach, na obszarze których miała miejsce powódź, choć na niektórych terenach będzie przebiegało w trudnych warunkach. Wybory na terenach objętych powodzią odbyły się w obu głosowaniach i przebiegały zgodnie z wymogami ustawowymi. Frekwencja na tych terenach nie odbiegała znacząco od przeciętnej w kraju i wyniosła, na przykład, w gminie Wilków – 51,34%, w Sandomierzu – 49,75%, w Słubicach – 47,17%, w Tarnobrzegu – 56,17%.

III. Kampania wyborcza

1. Państwowa Komisja Wyborcza już w miesiącu marcu br. podała do publicznej wiadomości stanowisko o określonych ustawowo zasadach prowadzenia kampanii wyborczej. Przypomniała w szczególności, że zgodnie z art. 76b ust. 1 ustawy, kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem zarządzenia wyborów, kampanię może prowadzić wyłącznie komitet wyborczy, a utworzenie komitetu możliwe jest dopiero po zarządzeniu wyborów. Wskazała także uprawnienia i rygory prawne dotyczące finansowania wyborów oraz apelowała do wszystkich potencjalnych podmiotów wyborczych o przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa.

Niezwłocznie po zarządzeniu wyborów Państwowa Komisja Wyborcza podejmowała wielokrotnie, w różnych formach, działania w zakresie upowszechniania i wyjaśniania przepisów prawa wyborczego. Prowadzona była na bieżąco strona internetowa Komisji: www.pkw.gov.pl, na której były dostępne wszystkie obowiązujące akty prawne oraz wytyczne, opinie i wyjaśnienia Państwowej Komisji Wyborczej. O przepisach i procedurach wyborczych informowano także, na piśmie i telefonicznie, w odpowiedziach na zgłaszane do Komisji pytania i wątpliwości. Pisma i pytania zgłaszano przez cały czas trwania kampanii wyborczej, a dotyczyły one szeroko rozumianej problematyki

wyborczej. Państwowa Komisja Wyborcza wydała i upowszechniła informacje i wyjaśnienia objaśniające szczegółowo przepisy i procedury wyborcze, dotyczące:

- warunków udziału w głosowaniu na obszarze kraju, za granicą i na polskich statkach morskich, w tym głosowania w szpitalach i zakładach pomocy społecznej,
- dopisywania się wyborców na własny wniosek do rejestru i spisu wyborców, głosowania na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania oraz uzyskania zaświadczeń,
- głosowania przez pełnomocnika, w tym sposobu ustanowienia pełnomocnika do głosowania,
- zasad prowadzenia gospodarki finansowej przez komitety wyborcze, warunków pozyskiwania oraz wydatkowania środków finansowych.

Wyjaśnienia i informacje w tych sprawach były ponadto, zwłaszcza przed ponownym głosowaniem, przypominane wielokrotnie przez Państwową Komisję Wyborczą w Internecie, w programach telewizyjnych, radiowych, w prasie. Okręgowe Komisje Wyborcze informowały o tym również w mediach lokalnych i w sposób zwyczajowo przyjęty.

2. Państwowa Komisja Wyborcza zajmowała stanowisko, udzielała wyjaśnień i opinii w sprawach wyborczych w związku z bieżącymi wydarzeniami i pytaniami. W związku z informacjami o przewidywanych w czasie wyborów dużych imprezach okolicznościowych wyjaśniła, że stosownie do art. 77 ust. 1 ustawy, przeprowadzenie tego rodzaju imprezy jest dopuszczalne pod warunkiem, że impreza nie będzie zawierała elementów agitacyjnych. Zabronione jest podawanie podczas tych imprez informacji o komitetach wyborczych i kandydatach, wygłaszanie przemówień przez osoby kandydujące bądź związane z komitetami wyborczymi, rozpowszechnianie wszelkich materiałów agitacyjnych: ulotek, nazw i znaków graficznych podmiotów wyborczych, danych o kandydatach, programów wyborczych i podejmowanie innych działań o znamionach agitacyjnych. Jednocześnie, z uwagi na zwiększone zainteresowanie uczestników takich imprez

głosowaniem na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania. Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do przewodniczących okręgowych komisji wyborczych z tych terenów o podjęcie działań ułatwiających głosowanie uczestniczącym w nich wyborcom. Zgodnie z zaleceniem Państwowej Komisji Wyborczej stosowne działania zostały przeprowadzone. Przypomniano o warunkach głosowania, o adresach lokali wyborczych, o sposobie uzyskiwania zaświadczeń o prawie do głosowania. Ponadto zapewniono w lokalach wyborczych większą liczbę miejsc za osłoną, dodatkowe formularze spisu wyborców, dodatkową liczbę kart do głosowania, informację i pomoc w dojazdach do miejsc głosowania.

Odnosząc się do pytań dotyczących obecności symboli religijnych w lokalach obwodowych komisji wyborczych podczas głosowania Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła, że przepisy ustawy nie określają szczegółowych warunków wyposażenia i wystroju lokali wyborczych. Przepisy tej ustawy oraz innych Ordynacji wyborczych nie dają podstaw prawnych do usuwania z lokali wyborczych znajdujących się zwykle w szkołach lub innych obiektach użyteczności publicznej, a doraźnie wykorzystywanych jako lokale wyborcze, symboli religijnych wcześniej tam umieszczonych.

Odpowiadając na pytania dotyczące prowadzenia bądź uczestniczenia członków komisji wyborczych w kampanii wyborczej, Państwowa Komisja Wyborcza zajęła stanowisko, że członkowie komisji wyborczych nie mogą prowadzić w żadnej formie kampanii wyborczej. Komisja podkreśliła, że osoby wchodzące w skład komisji wyborczych korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych i ponoszą odpowiedzialność jak funkcjonariusze publiczni. Udział członka komisji wyborczej w kampanii wyborczej jest wyrazem sprzyjania określonemu kandydatowi i godzi w pozycję obwodowej komisji wyborczej jako bezstronnego organu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła bowiem uwagę, że z wyjątkiem ustawy o wyborze Prezydenta RP, wszystkie inne ustawy wyborcze wchodzące w skład polskiego systemu prawa wyborczego zakazują członkom obwodowych komisji wyborczych udział w kampanii wyborczej, a zatem względy systemowe przemawiają za przyjęciem

teższe zasady w wyborach Prezydenta RP, i nadto zakazy te są spójne z istotą pełnionej funkcji.

W związku z sygnałami, iż w głosowaniu na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania mogą być wykorzystywane kopie takich zaświadczeń, Państwowa Komisja Wyborcza w wytycznych z dnia 31 maja 2010 r. poleciła obwodowym komisjom wyborczym zachowanie szczególnej staranności przy sprawdzaniu przyjmowanych zaświadczeń, a także nakazała wyodrębnić w protokołach głosowania liczbę wyborców głosujących na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania.

Państwowa Komisja Wyborcza wielokrotnie odnosiła się w swoich wyjaśnieniach i komunikatach do problematyki tzw. ciszy wyborczej. Przypomniała, że zgodnie z art. 76b ust. 2 i art. 77 ust. 1 ustawy, kampanii wyborczej nie można prowadzić na 24 godziny przed dniem głosowania i w dniu głosowania aż do jego zakończenia. W tym okresie zakazane jest zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień, rozdawanie ulotek, jak też prowadzenie w inny sposób agitacji na rzecz kandydatów. Media mogą w dniu wyborów informować o przebiegu wyborów oraz prezentować głosujących kandydatów. Dopuszczalne jest także prezentowanie osób zachęcających do udziału w wyborach. Jednakże wypowiedzi tych osób nie mogą zawierać żadnych elementów agitacji na rzecz kandydatów. Ponadto, wypowiedzi takich nie powinni udzielać kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i osoby wchodzące w skład tzw. sztabów kandydatów lub powszechnie kojarzone z danym kandydatem. W okresie ciszy wyborczej informacje o kandydatach na Prezydenta podawane w mediach muszą według takiej samej formuły prezentować wszystkich kandydatów i obejmować wyłącznie dane zawarte w obwieszczeniu Państwowej Komisji Wyborczej o kandydatach. Zakaz prowadzenia kampanii wyborczej w okresie ciszy wyborczej obejmuje również wszelką aktywność w Internecie. Ponadto w przeddzień i w dniu wyborów do zakończenia głosowania niedopuszczalne jest publikowanie wyników badań sondażowych o szacowanej frekwencji wyborczej. W dniu wyborów mogą jedynie być podawane informacje o częściowej frekwencji

ustalanej przez Państwową Komisję Wyborczą na podstawie danych otrzymanych z obwodowych komisji wyborczych.

Państwowa Komisja Wyborcza zajmowała stanowiska i udzieliła wyjaśnień w zakresie różnego rodzaju spraw szczegółowych związanych z kampanią wyborczą, agitacją wyborczą, rozpowszechnianiem audycji wyborczych. Między innymi, w komunikacie z dnia 31 maja br. o sposobie, miejscu i czasie prowadzenia kampanii wyborczej przypomniła – że zgodnie z ustawą, komitety wyborcze mogą odpłatnie rozpowszechniać audycje wyborcze w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych, wyłącznie w okresie od 15 dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej. Łączny czas rozpowszechniania odpłatnie audycji wyborczych nie może przekraczać 15% łącznego czasu przyznanego danemu komitetowi na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych, określonego w art. 83 ustawy. Rozpowszechnianie wszelkich audycji wyborczych wcześniej niż 15 dnia przed dniem wyborów jest niezgodne z przepisami ustawy.

W związku z interwencją pełnomocnika Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta RP A. Olechowskiego w sprawie wybiórczego traktowania kandydatów na Prezydenta RP w audycjach własnych nadawców radiowych i telewizyjnych, Państwowa Komisja Wyborcza podtrzymała stanowisko, iż w okresie kampanii wyborczej audycje takie są z istoty oparte na założeniu równości wobec prawa. Wszyscy kandydaci na Prezydenta powinni mieć równe szanse udziału także w autorskich, własnych programach publicznych nadawców telewizyjnych, zwłaszcza w programach publicystycznych o najwyższej oglądalności.

3. Kampania wyborcza zarówno w pierwszym jak i ponownym głosowaniu przebiegała w zasadzie spokojnie i bez większych incydentów. Według informacji przekazanych przez okręgowe komisje wyborcze, kampanię prowadzono aktywnie w dużych aglomeracjach. W mniejszych miejscowościach prowadzona była w formie niezbyt licznych plakatów i ulotek, a w wielu małych miasteczkach i wsiach była często wręcz niezauważalna. W dniach głosowania miały miejsce

nieliczne, odnotowywane także w trakcie poprzednich wyborów, zdarzenia polegające m.in. na przesyłaniu sms-ów, rozrzucaniu ulotek, niekiedy słownej agitacji w miejscach publicznych do głosowania na określonych kandydatów, zaklejaniu i zrywaniu plakatów wyborczych (np. w Wadowicach, Ostrowcu Świętokrzyskim, Krakowie, Opolu, Bydgoszczy, Wrocławiu). Na portalu internetowym tygodnika Wprost ukazywała się reklama wywiadu ze zwycięzcą I tury wyborów Bronisławem Komorowskim, który mówił „Zwycięzimy”. W dniu 4 lipca br. Komenda Stołeczna Policji w Warszawie została poinformowana, że TVP 3 naruszyła ciszę wyborczą emitując o godz. 10.30 wywiad z kandydatem Jarosławem Kaczyńskim. Do komisariatu Policji w Górze Kalwarii złożono pisemny protest dotyczący agitacji wyborczej prowadzonej w kościele w miejscowości Kąty. W Kościerzynie, w telewizji kablowej Vectra, w informacjach podawanych w dniu 3 lipca br. na tzw. pasku figurowało nazwisko kandydata, na którego należy głosować. W Katowicach członkini obwodowej komisji wyborczej zaparkowała w pobliżu siedziby komisji samochód z nalepką agitującą do głosowania na wskazanego kandydata. Na stronie internetowej www.zyciegostynia.eu prowadzony był w czasie głosowania w dniu 4 lipca br. sondaż wyborczy. Po interwencji Policji program wyłączono. W kilku przypadkach doszło do zakłóceń porządku publicznego, np. we Wrocławiu-Fabrycznej w lokalu wyborczym nr 201, grupa młodych osób z zasłoniętymi twarzami wykrzykiwała hasła przeciw jednemu z kandydatów; trwało to krótko, szkód materialnych nie spowodowano. W Warszawie, w obwodzie nr 46, w czasie głosowania w dniu 4 lipca, nieznany sprawca rozpylił gaz pieprzowy. Wszystkie tego rodzaju zdarzenia były przedmiotem postępowań prowadzonych przez policję i służby miejskie.

IV. Przebieg głosowania oraz ustalenie wyników głosowania w obwodach

1. Lokale wyborcze zostały przygotowane zgodnie z wymaganiami ustawowymi. Wywieszono w nich urzędowe obwieszczenia i informacje: o zarejestrowanych kandydatach na Prezydenta, o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych, o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu, o składzie komisji. We wszystkich lokalach znajdowały się

pomieszczenia za osłoną bądź miejsca zapewniające zachowanie tajności głosowania.

Krytyczne opinie wyborców dotyczące lokali wyborczych były nieliczne i wiązały się m.in. z niedostatecznym ich oznakowaniem, brakiem odświętnego wystroju, zbyt małymi rozmiarami pomieszczeń utrudniającymi należyte rozmieszczenie urządzeń wyborczych (urn, parawanów, stołów dla komisji, miejsc dla mężów zaufania); w pojedynczych przypadkach z nienależytym zabezpieczeniem wlotu urn do głosowania oraz przezroczystego tworzywa z którego urny wykonano (w Lęborku, Bielsku-Białej, Koniakowie). Przygotowania do otwarcia lokali wyborczych rozpoczęły się odpowiednio 20 czerwca i 4 lipca 2010 r., na ogół przed godziną 5.00. Obwodowe komisje wyborcze otrzymały spisy wyborców, karty do głosowania, formularze protokołów do głosowania i pieczęcie. Komisje policzyły i ostemplowały karty do głosowania, sprawdziły i opieczętowały urny wyborcze, rozłożyły spisy wyborców.

W przeddzień głosowania i w dniu głosowania okręgowe komisje wyborcze pełniły dyżury dla udzielania pomocy i informacji obwodowym komisjom wyborczym i wyborcom. Dyżury pełnione były także w urzędach gmin, przede wszystkim w działach ewidencji ludności. W tym samym czasie dyżury pełnili także członkowie Państwowej Komisji Wyborczej.

2. Lokale wyborcze były otwarte od godz. 6.00 do 20.00. Głosowanie przebiegało w zasadzie bez wydarzeń zakłócających jego przebieg. Wystąpiło kilka przypadków ostemplowania pierwszych wydanych kart do głosowania niewłaściwą pieczęcią, krótkich przerw z przyczyn losowych, drobnych incydentów o charakterze porządkowym, np. w obwodzie nr 58 w Toruniu zablokowane były zamki w drzwiach prowadzących do lokalu. Po interwencji Policji i Straży Pożarnej lokal został otwarty. Nie stwierdzono zniszczeń i szkód. W Olsztynie, w obwodzie nr 20 w przeddzień głosowania stwierdzono nienależyte zabezpieczenie pomieszczenia i urny wyborczej; uchybienie to niezwłocznie naprawiono. W obwodzie nr 5 w Zielonkach (woj. mazowieckie) otwarto lokal wyborczy z kilkunastominutowym opóźnieniem. W obwodzie nr 1 w Gdowie przewodniczący komisji obwodowej

sam, bez udziału innych członków komisji, opieczetował karty do głosowania; sprawa ta była przedmiotem badania Okręgowej Komisji w Krakowie. W kilku przypadkach od wykonywania czynności odsunięci zostali członkowie komisji będący pod wpływem alkoholu (w obwodach nr 84 w Szczecinie, nr 12 we Wrocławiu, nr 23 w Radomiu, nr 16 w Warszawie, nr 6 w Skarżysku-Kamiennej, w Żohatyniu w gminie Dubiecko).

W zasadzie nie korzystano z ustawowej możliwości wcześniejszego zakończenia głosowania. Przypadki takie były wyjątkowe i miały miejsce w obwodach o charakterze zamkniętym: domach pomocy społecznej, szpitalach, zakładach karnych.

3. Mimo udzielanych wyjaśnień i informacji o procedurze dopisywania do spisu wyborców w dniach głosowania, zwłaszcza głosowania ponownego, do komisji okręgowych i do Państwowej Komisji Wyborczej wpływały skargi i uwagi wyborców, którym odmówiono wydania karty do głosowania, ponieważ ich nazwiska nie były umieszczone w spisie wyborców i nie posiadali też zaświadczenia o prawie do głosowania. Interwencje w tych sprawach wynikały w przeważającej mierze z niewiedzy o zasadach i terminach dopisania się do spisu wyborców, często z powodu zgubienia zaświadczenia o prawie do głosowania, a także z powodu nieświadomego przekazania go komisji przy pierwszym głosowaniu, mimo że formularz zaświadczenia obejmował też głosowanie ponowne.
4. Przy czynnościach głosowania i ustalania wyników głosowania w obwodach mogli być obecni mężowie zaufania komitetów wyborczych. Według informacji przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej przez okręgowe komisje wyborcze, do obwodowych komisji wyborczych zgłosiła się niewielka liczba mężów zaufania; częściej byli oni obecni w obwodach w miastach niż w obwodach na wsi. Rzadko byli obecni przy pracach komisji przed otwarciem lokali wyborczych oraz przy przewożeniu protokołów z obwodów. Z protokołów głosowania przekazanych przez obwodowe komisje wyborcze wynika, że mężowie zaufania, a także członkowie komisji obwodowych, wnieśli zarzuty i uwagi w 135 obwodach

głosowania, przeważnie w ponownym głosowaniu w dniu 4 lipca 2010 r. W ocenie obwodowych i okręgowych komisji wyborczych większość zarzutów i uwag dotyczyła okoliczności nie mających wpływu na wyniki głosowania oraz kwestii organizacyjnych i technicznych. W większości zarzuty uznano za niezasadne, wynikające z nieznanomości prawa wyborczego i uprawnień męża zaufania. Dochodziło też niekiedy do scysji między mężem zaufania a obwodową komisją, np. w obwodzie nr 110 w Poznaniu mąż zaufania żądał dopuszczenia go do udziału w liczeniu głosów. W niektórych obwodach w Łodzi zarzuty dotyczyły dodatkowych formularzy spisu wyborców przeznaczonych na dopisywanie wyborców głosujących np. na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania. Oprotestowano także posiadanie przez członków komisji przy liczeniu głosów długopisów, rozstrzyganie spornych kwestii pod nieobecność męża zaufania.

Do wszystkich zgłoszonych zarzutów każdorazowo odniosły się obwodowe komisje wyborcze oraz właściwe okręgowe komisje wyborcze. Uznając zasadność części z nich podkreślono, iż wniesione zarzuty i uwagi, dotyczyły nieprawidłowości i uchybień w pracy komisji obwodowych nie mających wpływu na prawidłowe ustalenie wyników głosowania w obwodzie.

5. Po zakończeniu głosowania obwodowe komisje dokonały ustalenia wyników głosowania i sporządziły protokoły głosowania w obwodach. Ustalone wyniki głosowania były niezwłocznie podawane do publicznej wiadomości przez ich wywieszenie w siedzibach komisji, w miejscach łatwo dostępnych dla wyborców.

Protokoły głosowania w obwodach przewodniczący komisji lub ich zastępcy przekazali w zabezpieczonych kopertach okręgowym komisjom wyborczym. W większości miast i gmin odległych od siedziby komisji okręgowej zostały utworzone do ich odbioru punkty rejonowe. Zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej punkty rejonowe mieściły się w urzędach miast i gmin i urzędach dzielnic, a w szczególnych wypadkach w innych budynkach organów administracji samorządowej. Odbioru protokołów - w zamkniętych i opieczetowanych kopertach - dokonywały osoby upoważnione przez okręgowe komisje wyborcze i dostarczały je komisjom okręgowym. Przy czynnościach tych

mogli być obecni mężowie zaufania, jednakże w praktyce nie korzystali oni z tego uprawnienia.

W celu zapewnienia poprawności arytmetycznej danych w protokołach głosowania było stosowane wspomaganie elektroniczne, zgodnie z zasadami określonymi w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 26 kwietnia 2010 r. (M.P. Nr 33, poz. 478).

V. Ustalenie wyników głosowania i wyniku wyborów Prezydenta

1. Poza nielicznymi przypadkami protokoły głosowania w obwodach zostały sporządzone poprawnie. Stwierdzone przez komisje okręgowe nieprawidłowości dotyczyły zwykle braków formalnych: nieostemplowania protokołu, braku podpisów, niepełnego adresu komisji, itp. Protokoły te zwrócono właściwym obwodowym komisjom i zostały poprawione. Po otrzymaniu wszystkich protokołów głosowania w obwodach okręgowe komisje wyborcze ustaliły zbiorcze wyniki głosowania w okręgach wyborczych.

Zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej ustalanie zbiorczych wyników głosowania przez okręgowe komisje wyborcze było wspomagane systemem elektronicznym. Zastosowanie systemu obejmowało rejestrację danych liczbowych zawartych w protokołach głosowania i kontrolę zgodności arytmetycznej tych danych, ustalenie zbiorczych wyników głosowania (zsumowanie danych liczbowych z protokołów głosowania) i ich wydrukowanie, a następnie teletransmisję tych danych do Państwowej Komisji Wyborczej.

Przy pracach okręgowych komisji wyborczych w tym zakresie mogli uczestniczyć mężowie zaufania komitetów wyborczych. Według posiadanych informacji w większości okręgowych komisji mężów zaufania nie było. Mąż zaufania Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta RP Jarosława Kaczyńskiego wniósł zarzut do protokołu Okręgowej Komisji Wyborczej nr 42 w Kaliszu wskazując, iż niektórzy członkowie komisji obwodowych podpisy na protokołach umieszczali na kodzie kreskowym, co jest niezgodne z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej. Okręgowa Komisja Wyborcza potwierdziła, że w dwóch obwodach

podpisy członków obwodowych komisji na protokołach zachodzą częściowo na kody kreskowe. Jednakże nie miało to wpływu na odczytanie kodów przez system informatyczny i tym samym na ważność protokołów.

2. Po stwierdzeniu zgodności obliczeń okręgowe komisje wyborcze przekazały systemem elektronicznym dane liczbowe z protokołów do Państwowej Komisji Wyborczej oraz sporządziły protokoły zbiorczych wyników głosowania w okręgach, które zostały przekazane Państwowej Komisji Wyborczej telefaksem.

Oryginały protokołów zbiorczych wyników głosowania wraz z protokołami głosowania ze wszystkich obwodów głosowania przewodniczący komisji okręgowych lub upoważnione przez nich osoby dostarczyli niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej. Informacje o zbiorczych wynikach głosowania okręgowe komisje podały do publicznej wiadomości.

Okręgowe Komisje Wyborcze stwierdziły w kilku protokołach sporządzonych przez komisje obwodowe nieprawidłowości o znamionach przestępstwa i o przypadkach tych zawiadomiły właściwe prokuratury. Okręgowa Komisja Wyborcza w Płocku zwróciła się do Prokuratury Rejonowej w Przasnyszu o wszczęcie postępowania w sprawie nieprawidłowości w rozliczeniu 796 kart do głosowania w dniu 20 czerwca 2010 r. w obwodzie nr 1 w Przasnyszu. Okręgowa Komisja Wyborcza w Gdańsku zawiadomiła o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w obwodzie głosowania nr 146 w Gdańsku, przez użycie w głosowaniu w dniu 4 lipca 2010 r. - 163 kart, których wiarygodność została przez komisję obwodową zakwestionowana. Okręgowa Komisja Wyborcza w Warszawie złożyła zawiadomienie do Prokuratury Okręgowej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w obwodach głosowania nr 23 w Brukseli oraz nr 759 w dzielnicy Bemowo w Warszawie. Przedmiotem sprawy w obwodzie w Brukseli jest mniejsza liczba wydanych kart do głosowania w dniu 20 czerwca 2010 r. (3970) od liczby kart wyjętych z urny (4068). Natomiast w obwodzie nr 759 w Warszawie, podejrzenie popełnienia przestępstwa dotyczy błędnie (zdaniem dwóch członków Komisji) wpisanych głosów w dniu 4 lipca 2010 r. oddanych na poszczególnych kandydatów, a mianowicie: głosy otrzymane przez Bronisława Komorowskiego w

liczbie 681 wpisano przy nazwisku Jarosława Kaczyńskiego, a głosy otrzymane przez Jarosława Kaczyńskiego w liczbie 264 – przy nazwisku Bronisława Komorowskiego.

4. Po otrzymaniu protokołów zbiorczych wyników głosowania od wszystkich okręgowych komisji wyborczych i stwierdzeniu prawidłowości ustalonych wyników głosowania, Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 21 czerwca 2010 r. ustaliła wyniki głosowania i wyniki wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że w głosowaniu przeprowadzonym w dniu 20 czerwca 2010 r. żaden spośród 10 kandydatów na Prezydenta nie otrzymał więcej niż połowę ważnych głosów i, w związku z tym, w dniu 4 lipca 2010 r. zostanie przeprowadzone ponowne głosowanie, w którym wybór zostanie dokonany spośród dwóch kandydatów, którzy w pierwszym głosowaniu otrzymali największą liczbę głosów, a kandydatami tymi są: Jarosław Aleksander Kaczyński i Bronisław Maria Komorowski. Przy ustalaniu wyników nie byli obecni mężowie zaufania.

Wyniki głosowania i wyniki wyborów Państwowa Komisja Wyborcza podała do publicznej wiadomości na konferencji prasowej w dniu 21 czerwca 2010 r. oraz przekazała do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 czerwca 2010 r. o wynikach głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 25 czerwca Nr 113, poz. 746.

5. Ponowne głosowanie zgodnie z art. 8b ust. 1-2 i art. 70 ust. 1-1a ustawy, zostało przeprowadzone w dniu 4 lipca 2010 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie protokołów zbiorczych wyników głosowania od wszystkich okręgowych komisji wyborczych ustaliła w dniu 5 lipca 2010 r. wyniki ponownego głosowania i wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Przy ustalaniu wyników mężowie zaufania nie byli obecni.

Na podstawie wyników ustalonych w protokole głosowania, Państwowa Komisja Wyborcza podjęła, zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy, uchwałę stwierdzającą wybór Bronisława Marii Komorowskiego na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wyniki głosowania i wyborów Państwowa Komisja Wyborcza podała w tym samym dniu do publicznej wiadomości na konferencji prasowej oraz podczas uroczystego wręczenia w dniu 6 lipca br. Prezydentowi-elektowi uchwały stwierdzającej wynik wyborów.

Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 5 lipca 2010 r. o wynikach ponownego głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 7 lipca 2010 r. Nr 122, poz. 828.

6. Państwowa Komisja Wyborcza w całym okresie kampanii wyborczej systematycznie podawała informacje o pracach i problemach związanych z przygotowaniem wyborów i wykonywaniem czynności wyborczych. Komisja odbyła 24 konferencje prasowe poświęcone problematyce wyborów, w tym bezpośrednio przed wyborami – 18 czerwca i 2 lipca br. W dniach głosowania – 20 czerwca i 4 lipca br. podawała trzykrotnie informacje o godz. 10.30, 14.30 i 18.30 o liczbie osób, którym wydano karty do głosowania. W dniach głosowania po jego zakończeniu informowała o częściowych wynikach głosowania, na podstawie uzyskanych drogą elektroniczną wyników głosowania z 20%, 45%, 60% i 90% obwodowych komisji wyborczych.
7. Głosowanie w dniu 20 czerwca 2010 r. obserwowali przedstawiciele Centralnych Komisji Wyborczych Litwy, Łotwy, Ukrainy i Mołdowy. W przeddzień głosowania z delegacjami spotkała się Państwowa Komisja Wyborcza; przypomniano zasady polskiego prawa wyborczego, ich organizację i sposób obsługi. Członkowie delegacji obserwowali wybory w okręgu wyborczym nr 6 w Toruniu, byli obecni w 5 obwodach głosowania. W okręgu wyborczym nr 30 w Białymstoku przebywała 33-osobowa delegacja Szwedzkiego Międzynarodowego Centrum Liberalnego. Jej przedstawiciele obserwowali głosowanie w obwodach na terenie 28 gmin. Z delegacją spotkała się Okręgowa Komisja Wyborcza, a także Państwowa Komisja Wyborcza.

* * *

Na podstawie posiadanych dokumentów i uzyskanych informacji o przebiegu głosowania i wyborów w dniach 20 czerwca i 4 lipca 2010 r. Państwowa Komisja Wyborcza nie stwierdziła naruszeń prawa wyborczego, które mogły wywrzeć wpływ na wyniki głosowania i wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniach 20 czerwca i 4 lipca 2010 r.

* W toku organizacji wyborów Państwowa Komisja Wyborcza udzielała informacji, wyjaśnień i opinii na zgłaszane pytania i wątpliwości dotyczące stosowania przepisów prawa i realizacji czynności wyborczych.

Wydała informację o warunkach udziału w ponownym głosowaniu w dniu 4 lipca 2010 r., w której przypomniła, że:

1. Głosowanie ponowne odbędzie się w tych samych obwodach głosowania utworzonych w kraju oraz za granicą i na statkach morskich, w których przeprowadzono pierwsze głosowanie.
2. Głosowanie przeprowadzą w dniu 4 lipca 2010 r. w godzinach **6.00 – 20.00** te same obwodowe komisje wyborcze, które przeprowadzały głosowanie w dniu 20 czerwca 2010 r.
3. Warunkiem udziału w ponownym głosowaniu jest objęcie wyborcy spisem wyborców sporządzonym dla danego obwodu głosowania według stanu na dzień 20 czerwca 2010 r., z uwzględnieniem zmian wynikających z aktualizacji spisu wyborców między dniem pierwszego głosowania, a dniem ponownego głosowania.
4. W spisie wyborców z urzędu zostaną dodatkowo umieszczone w miejscu swojego stałego zamieszkania osoby, które w okresie między dniem pierwszego głosowania a dniem ponownego głosowania:
  - 1) ukończą 18 lat nie później niż w dniu 4 lipca 2010 r.,
  - 2) zameldują się na pobyt stały pod nowym adresem,
  - 3) zostaną na własny wniosek wpisane do rejestru wyborców w miejscu faktycznego stałego zamieszkania, a osoby nigdzie niezamieszkałe – w miejscu pobytu,

- 4) uzyskały pozytywną decyzję o uwzględnieniu reklamacji w sprawie pominięcia ich w rejestrze wyborców lub w spisie wyborców,
  - 5) zostały pominięte w spisie wyborców w wyniku oczywistego błędu.
5. W spisach wyborców sporządzonych dla obwodów głosowania utworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej oraz zakładach karnych i aresztach śledczych będą uwzględnieni wyborcy, którzy przybędą do szpitali oraz tych zakładów do dnia 2 lipca 2010 r. i będą w nich przebywać w dniu ponownego głosowania.

Osoby, które przybędą do szpitali i zakładów opieki społecznej w przeddzień ponownego głosowania, zostaną dopisane przez obwodową komisję wyborczą w szpitalu lub zakładzie pomocy społecznej.

Osoby, które zostały ujęte w spisie wyborców w szpitalu lub zakładzie pomocy społecznej, a następnie opuszczą szpital lub dom pomocy społecznej **przed dniem ponownego głosowania** są dopisywane do spisu wyborców w miejscu ich stałego zamieszkania przez obwodową komisję wyborczą, jeśli udokumentują obwodowej komisji wyborczej fakt opuszczenia szpitala w podanym wyżej terminie.

Dyrektorzy szpitali i zakładów pomocy społecznej powinni o tym poinformować osoby objęte spisem wyborców, a w szczególności przypomnieć o tym osobom opuszczającym szpital lub zakład pomocy społecznej.

6. Wyborca, który zamierza zmienić miejsce pobytu w okresie między dniem pierwszego głosowania a dniem ponownego głosowania może otrzymać zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania. Z zaświadczeniem takim można głosować w dowolnym obwodzie głosowania w kraju, za granicą lub na polskim statku morskim.

Wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania składa się, najpóźniej na 2. dni przed dniem ponownego głosowania, tj. **do 2 lipca 2010 r.**, w urzędzie gminy, w której wyborca jest ujęty w spisie wyborców. Wyborcy ujęci w spisie wyborców za granicą lub na polskim statku morskim wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania składają odpowiednio konsulowi lub kapitanowi statku.

Wyborca, któremu wydano zaświadczenie o prawie do głosowania zostanie z urzędu skreślony ze spisu wyborców, w którym był umieszczony.

Wyborca, który przed dniem pierwszego głosowania otrzymał dwa zaświadczenia o prawie do głosowania może wziąć udział w ponownym głosowaniu wyłącznie na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania.

7. W dniu ponownego głosowania obwodowe komisje wyborcze dopiszą do spisu wyborców tych wyborców, którzy:
  - 1) przedłożą zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania,
  - 2) zostali pominięci w spisie, jeżeli udokumentują, że stale zamieszkują na terenie danego obwodu głosowania, a urząd gminy potwierdzi, że nie otrzymał zawiadomienia o utracie przez nich prawa wybierania lub o objęciu spisem wyborców w innym obwodzie,
  - 3) udokumentują, że opuścili szpital lub zakład pomocy społecznej przed dniem ponownego głosowania,
  - 4) są obywatelami polskimi i udokumentują, że stale zamieszkują za granicą oraz okażą obwodowej komisji wyborczej ważny polski paszport; dotyczy to także tych obywateli polskich stale zamieszkałych za granicą, którzy brali udział w dniu pierwszego głosowania,
  - 5) przybyli do szpitala lub zakładu pomocy społecznej w przeddzień ponownego głosowania.
8. Prawo do ustanowienia pełnomocnika do głosowania mają:
  - 1) wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo równoznaczne orzeczenie organu rentowego, oraz
  - 2) wyborcy, którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat.

W dniu ponownego głosowania przez pełnomocnika będą mogli głosować wyborcy, którzy przed dniem pierwszego głosowania udzielili pełnomocnictwa do głosowania w ich imieniu w wyborach w dniu ponownego głosowania lub w dniu

pierwszego i ponownego głosowania, pod warunkiem, że pełnomocnictwo nie zostało cofnięte.

Ponadto wyborcy, którzy po dniu pierwszego głosowania będą chcieli udzielić pełnomocnictwa do głosowania w ich imieniu w dniu ponownego głosowania składają do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, w której są wpisani do rejestru wyborców wnioski o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania. Wniosek składa się najpóźniej w 10. dniu przed dniem ponownego głosowania, **tj. do dnia 24 czerwca 2010 r.**

W sprawie prowadzenia kampanii wyborczej wskazała, że zgodnie z art. 83a ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467) komitety wyborcze mogą, wyłącznie w okresie od 15. dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej, odpłatnie rozpowszechniać audycje wyborcze w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych. Łączny czas rozpowszechniania odpłatnie audycji wyborczych nie może przekraczać 15% łącznego czasu przyznanego danemu komitetowi na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych, określonego w art. 83 ustawy.

Z powyższego wyraźnie wynika, że odpłatne rozpowszechnianie audycji wyborczych wcześniej niż 15. dnia przed dniem wyborów jest niezgodne z przepisami ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Państwowa Komisja Wyborcza oczekuje od komitetów wyborczych przestrzegania wskazanych wyżej przepisów prawa.

Przypomniała jednocześnie, że kampanię wyborczą w okresie przed ponownym głosowaniem mogą prowadzić wyłącznie te komitety wyborcze, których kandydaci kandydują w ponownym głosowaniu.

Komitety wyborcze, których kandydaci nie uczestniczą w ponownym głosowaniu nie mogą pozyskiwać środków finansowych po dniu 20 czerwca 2010 r. Komitety te nie mogą także po tym dniu wydatkować środków na prowadzenie kampanii wyborczej, mogą jedynie, do dnia złożenia sprawozdania wyborczego o którym mowa w art. 87g ust. 1 ustawy, regulować zaciągnięte wcześniej zobowiązania oraz wydatkować środki

na cele związane z zakończeniem działalności komitetu i sporządzeniem sprawozdania.

Komitety wyborcze, których kandydaci kandydują w ponownym głosowaniu, mogą podjąć ponownie pozyskiwanie środków finansowych z dniem podania do wiadomości publicznej informacji o przeprowadzeniu ponownego głosowania. Termin przekazywania środków finansowych na rachunek bankowy tych komitetów wyborczych upływa w dniu 4 lipca 2010 r.

Limit wpłat od jednej osoby fizycznej na rzecz jednego komitetu wyborczego ani limit wydatków komitetu nie ulegają zwiększeniu w związku z udziałem kandydata w ponownym głosowaniu.

Termin na przedłożenie Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdań wyborczych upływa:

- dla komitetów, których kandydaci nie kandydują w ponownym głosowaniu — 20 września 2010 r.,
- dla komitetów, których kandydaci kandydują w ponownym głosowaniu — 4 października 2010 r.

W sprawie ciszy wyborczej przypomniiała, że zgodnie z art. 76b ust. 2 i art. 77 ust. 1 ustawy o wyborze Prezydenta RP kampanii wyborczej nie można prowadzić na 24 godziny przed dniem głosowania i w dniu głosowania aż do jego zakończenia. W tym okresie zakazane jest zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień, rozdawanie ulotek, jak też prowadzenie w inny sposób agitacji na rzecz kandydatów.

Media mogą w dniu wyborów informować o przebiegu wyborów oraz pokazywać głosujących kandydatów.

Dopuszczalne jest także prezentowanie osób zachęcających do udziału w wyborach. Jednakże wypowiedzi tych osób nie mogą zawierać żadnych elementów agitacji na rzecz kandydatów. Wypowiedzi tych nie powinni jednak udzielać kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ani osoby wchodzące w skład tzw. sztabów kandydatów lub powszechnie kojarzone z danym kandydatem, gdyż może być to odbierane jako niedozwolona mobilizacja elektoratu tego kandydata.

W okresie tzw. ciszy wyborczej media mogą podawać informacje o kandydatach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, jednakże informacje te muszą w ten sam sposób prezentować wszystkich kandydatów i obejmować wyłącznie dane zawarte w obwieszczeniu Państwowej Komisji Wyborczej o kandydatach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, które będzie znajdowało się w każdym lokalu wyborczym. Zakaz prowadzenia kampanii wyborczej w okresie tzw. ciszy wyborczej obejmuje również wszelką aktywność w Internecie. Oznacza to, że informacje mające nawet charakter agitacyjny umieszczone w Internecie do godz. 24.00 dnia 18 czerwca 2010 r. mogą w nim pozostać. W czasie ciszy wyborczej w Internecie można zamieszczać wyłącznie informacje niemające charakteru agitacji na rzecz kandydatów.

Ponadto w sobotę przedwyborczą i w dniu wyborów (przed zakończeniem głosowania) niedopuszczalne jest publikowanie wyników badań sondażowych o szacowanej frekwencji wyborczej. Natomiast w dniu wyborów można podawać informacje o częściowej frekwencji ustalonej przez Państwową Komisję Wyborczą, na podstawie danych otrzymanych z obwodowych komisji wyborczych.

Ponadto przed ponownym głosowaniem, wobec kierowanych nadal pytań i wątpliwości przypomniiała ponownie – że w dniu głosowania oraz na 24 godziny przed tym dniem zabroniona jest jakakolwiek agitacja wyborcza, zarówno na rzecz jednego z kandydatów jak i przeciwko drugiemu kandydatowi.

Oznacza to, że podczas dozwolonych w tym okresie zgromadzeń, akcji charytatywnych, imprez kulturalnych, sportowych itp. oraz spotkań religijnych, a także wydarzeń o charakterze państwowym w tym z udziałem gości zagranicznych nie mogą mieć miejsca zdarzenia i fakty noszące znamiona agitacji wyborczej.

Przedstawianie przez środki masowego przekazu tych wydarzeń, nawet z udziałem w nich osób kandydujących na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej, nie może być uznawane za naruszające „ciszę wyborczą”, jeżeli przekaz ograniczy się do bezpośredniej relacji z wydarzenia, bez komentarza co do kandydata i jego obecności.

Jednocześnie, w związku ze zgłaszanymi wątpliwościami dotyczącymi planowanej na dzień 4 lipca br., przez Fundację Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy zbiórki publicznej w ramach akcji STOP POWODZIOM, Państwowa Komisja Wyborcza

podkreśliła, że nie jest organem uprawnionym do wydania zezwolenia na tę zbiórkę, ale też nie może takiej zbiórki zabronić.

O konieczności przestrzegania w czasie tej zbiórki przepisów o zakazie prowadzenia agitacji wyborczej Państwowa Komisja Wyborcza poinformowała organizatora, tj. Prezesa Fundacji w stosownym wystąpieniu.

* Na posiedzeniu w dniu 21 czerwca br. Państwowa Komisja Wyborcza sporządziła obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu RP.

OBWIESZCZENIE PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 21 czerwca 2010 r.

o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 20 czerwca 2010 r.

Na podstawie art. 209 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 119, poz. 999) Państwowa Komisja Wyborcza podaje do publicznej wiadomości wyniki wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 20 czerwca 2010 r. w województwie mazowieckim w okręgu wyborczym nr 15, w województwie podkarpackim w okręgu wyborczym nr 21 oraz w województwie śląskim w okręgu wyborczym nr 30.

Rozdział 1. Dane ogólne

1. Wybory przeprowadziły: Państwowa Komisja Wyborcza, Okręgowa Komisja Wyborcza w Płocku, Okręgowa Komisja Wyborcza w Krośnie, Okręgowa Komisja Wyborcza w Katowicach i 1 879 obwodowych komisji wyborczych.
2. W skład obwodowych komisji wyborczych powołano 14 292 wyborców.

Rozdział 2. Wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgu wyborczym nr 15

1. W okręgu obejmującym obszary powiatów: ciechanowski, gostyniński, mławski, płocki, płoński, przasnyski, sierpecki, sochaczewski, żuromiński, żyrardowski oraz miasta na prawach powiatu: Płock wybierano 1 senatora spośród 3 kandydatów.
2. Okręgowa Komisja Wyborcza ustaliła następujące wyniki głosowania:
  - 1) liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 674 920.
  - 2) w głosowaniu wzięło udział (liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania) 330 484 wyborców.
  - 3) frekwencja wyborcza wyniosła 48,97%.

- 4) liczba kart ważnych wyniosła 329 807.
  - 5) liczba kart ważnych z głosami nieważnymi wyniosła 19 823, co stanowi 6,01% ogólnej liczby kart ważnych.
  - 6) liczba kart ważnych z głosami ważnymi wyniosła 309 984, co stanowi 93,99% ogólnej liczby kart ważnych.
3. Kandydaci uzyskali następującą liczbę głosów ważnych:
1) BOSZKO Michał Ludwik	132 427
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe	
2) KALUŻYŃSKI Tomasz Franciszek	50 111
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Polska Plus	
3) MARTYNOWSKI Marek Eryk	127 446
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość	
4. W województwie mazowieckim, w okręgu wyborczym nr 15 senatorem został wybrany **BOSZKO Michał Ludwik** zgłoszony przez Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe.

Rozdział 3.

Wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgu wyborczym nr 21

1. W okręgu obejmującym obszary powiatów: bieszczadzki, brzozowski, jarosławski, jasielski, krośnieński, leski, lubaczowski, przemyski, przeworski, sanocki oraz miast na prawach powiatu: Krosno, Przemyśl wybierano 1 senatora spośród 1 kandydata.
2. Okręgowa Komisja Wyborcza ustaliła następujące wyniki głosowania:
  - 1) liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 709 190.
  - 2) w głosowaniu wzięło udział (liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania) 333 836 wyborców.
  - 3) frekwencja wyborcza wyniosła 47,07%.
  - 4) liczba kart ważnych wyniosła 330 920.
  - 5) liczba kart ważnych z głosami nieważnymi wyniosła 60 992, co stanowi 18,43% ogólnej liczby kart ważnych.
  - 6) liczba kart ważnych z głosami ważnymi wyniosła 269 928, co stanowi 81,57% ogólnej liczby kart ważnych.
3. Kandydat uzyskał następującą liczbę głosów ważnych:

1) ZAJĄC Alicja Maria	269 928
zgłoszona przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość	
4. W województwie podkarpackim, w okręgu wyborczym nr 21 senatorem została wybrana **ZAJĄC Alicja Maria** zgłoszona przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość.

Rozdział 4.

Wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgu wyborczym nr 30

1. W okręgu obejmującym obszary powiatu: bieruńsko-lędziński oraz miast na prawach powiatu: Chorzów, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Świętochłowice, Tychy wybierano 1 senatora spośród 3 kandydatów.
2. Okręgowa Komisja Wyborcza ustaliła następujące wyniki głosowania:
  - 1) liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 817 365.
  - 2) w głosowaniu wzięło udział (liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania) 437 018 wyborców.
  - 3) frekwencja wyborcza wyniosła 53,47%.
  - 4) liczba kart ważnych wyniosła 435 060.
  - 5) liczba kart ważnych z głosami nieważnymi wyniosła 25 812, co stanowi 5,93% ogólnej liczby kart ważnych.
  - 6) liczba kart ważnych z głosami ważnymi wyniosła 409 248, co stanowi 94,07% ogólnej liczby kart ważnych.
3. Kandydaci uzyskali następującą liczbę głosów ważnych:
  - 1) **PIECHOTA Leszek Marian** 244 899
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP
  - 2) **STACH Adam** 81 561
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe
  - 3) **ZDÓNEK Zbigniew Arkadiusz** 82 788
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Polska Partia Pracy - Sierpień 80
4. W województwie śląskim, w okręgu wyborczym nr 30 senatorem został wybrany **PIECHOTA Leszek Marian** zgłoszony przez Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP.

* Państwowa Komisja Wyborcza stosownie do wymogu art. 212 Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i do Senatu RP, sporządziła i przekazała Marszałkowi Sejmu i Sądowi Najwyższemu sprawozdanie z wyborów uzupełniających do Senatu, przeprowadzonych w dniu 20 czerwca 2010 r.

Sprawozdanie z wyborów uzupełniających

do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 20 czerwca 2010 r. w okręgach wyborczych nr 15 (Płock), 21 (Krosno) i 30 (Katowice).

1. Wybory zarządził wykonujący obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Marszałek Sejmu (art. 131 ust. 2 pkt 1 Konstytucji RP) postanowieniami z dnia 22

i 23 kwietnia 2010 r. wyznaczając ich datę na 20 czerwca 2010 r., łącznie z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Postanowienia wraz z kalendarzem wyborczym zostały ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr 66, poz. 424 i Nr 67, poz. 427.

Wybory odbyły się w 3 okręgach na obszarze 3 województw: w województwie mazowieckim w okręgu nr 15 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Płocku, w województwie podkarpackim w okręgu wyborczym nr 21 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Krośnie i województwie śląskim w okręgu wyborczym nr 30 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Katowicach. W każdym okręgu wyborczym wybierano jednego senatora. Wybory przeprowadzono na podstawie ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360 z późn. zm.) zwanej dalej Ordynacją wyborczą. Obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 kwietnia 2010 r. informujące o zarządzeniu wyborów, o granicach okręgów wyborczych, liczbie senatorów wybieranych w każdym okręgu i siedzibach okręgowych komisji wyborczych zostały podane do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie obwieszczeń na obszarze każdego okręgu wyborczego, z zachowaniem terminu określonego kalendarzem wyborczym.

2. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 44 ust. 1-3 w związku z art. 193 ust. 3 Ordynacji wyborczej, uchwałą z dnia 29 kwietnia 2010 r. powołała dla przeprowadzenia wyborów Okręgowe Komisje Wyborcze w Płocku, Katowicach i Krośnie. W skład Okręgowej Komisji Wyborczej w Płocku weszło 9 sędziów, Okręgowej Komisji Wyborczej w Krośnie - 7 sędziów, Okręgowej Komisji Wyborczej w Katowicach - 8 sędziów. Przewodniczącymi Komisji, zgodnie z art. 44 ust. 1 Ordynacji wyborczej zostali z urzędu komisarze wyborczy. Łącznie w składach Okręgowych Komisji Wyborczych pracowało 24 sędziów: jeden sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego, 8 sędziów sądów okręgowych i 15 sędziów sądów rejonowych.

Z zachowaniem terminu ustalonego kalendarzem wyborczym wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast powołali 1879 obwodowych komisji

wyborczych, w skład których weszło 14292 wyborców. Zgodnie z art. 234 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej, komisje wyborcze powołane do przeprowadzenia wyborów uzupełniających do Senatu w okręgach wyborczych nr 15, 21, 30, były także właściwe do przeprowadzenia wyborów Prezydenta RP w tych okręgach. Do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęły w związku z tym wnioski o dopuszczenie możliwości zgłoszenia kandydatów do składów obwodowych komisji wyborczych na tym obszarze również przez pełnomocników komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta. Państwowa Komisja Wyborcza zajęła stanowisko, iż nie ma przeszkód aby w skład obwodowych komisji do których pełnomocnicy komitetów wyborczych kandydatów na senatorów zgłosili niewystarczającą liczbę kandydatów, mogli być powołani kandydaci zgłoszeni przez pełnomocników komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta RP (art. 48 ust. 6 Ordynacji wyborczej).

3. Kandydatów na senatorów zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej (art. 96 ust. 2, art. 97 ust. 7, art. 98 ust. 4 i art. 194) mogły zgłaszać komitety wyborcze partii politycznych, koalicyjne komitety wyborcze partii politycznych oraz komitety wyborcze wyborców, które w ustawowo określonym terminie – tj. do 4 maja 2010 r. – zawiadomiły Państwową Komisję Wyborczą o zamiarze udziału w wyborach oraz utworzeniu komitetu wyborczego i uzyskały potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia. Do Państwowej Komisji Wyborczej złożyło (w kolejności zgłoszeń) zawiadomienia 12 komitetów wyborczych:

Komitet Wyborczy Polska Partia Pracy-Sierpień 80,

Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe,

Komitet Wyborczy Partii Zielonych,

Komitet Wyborczy Polska Plus,

Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP,

Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej,

Komitet Wyborczy Unia Polski Realnej,

Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość,

Komitet Wyborczy Partii Demokratycznej-demokracy.pl,

Komitet Wyborczy Wyborców Społecznego Porozumienia Lewicy Województwa Śląskiego na rzecz Artura Stojko,

Komitet Wyborczy Zieloni,

Komitet Wyborczy Wolność i Praworządność.

Komunikat z dnia 4 maja 2010 r. o przyjęciu zawiadomień Państwowa Komisja Wyborcza ogłosiła w Monitorze Polskim Nr 38, poz. 536 oraz podała na swojej stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

4. W ustawowym terminie do dnia 11 maja 2010 r. Okręgowe Komisje Wyborcze w Płocku, Krośnie i Katowicach przyjmowały od pełnomocników komitetów wyborczych zgłoszenia kandydatów na senatorów do rejestracji.
  - Do Okręgowej Komisji Wyborczej w okręgu wyborczym nr 15 w Płocku wpłynęły i zostały zarejestrowane zgłoszenia 3 kandydatów na senatora, dokonane przez Komitet Wyborczy Polska Plus, Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe oraz Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość.
  - Do Okręgowej Komisji Wyborczej w okręgu wyborczym nr 21 w Krośnie zgłoszono jedną kandydaturę na senatora przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość i zgłoszonego kandydata Komisja zarejestrowała.
  - Do Okręgowej Komisji Wyborczej w okręgu wyborczym nr 30 w Katowicach wpłynęło 5 zgłoszeń kandydatów na senatora. Okręgowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 148 ust. 2 w związku z art. 190 Ordynacji wyborczej odmówiła rejestracji 2 kandydatów na senatora, zgłoszonych przez Komitet Wyborczy Zieloni i Komitet Wyborczy Unia Polityki Realnej, ponieważ każde ze zgłoszeń nie zostało poparte podpisami co najmniej 3000 wyborców, nie spełniały więc warunków określonych w art. 196 ust. 1 Ordynacji wyborczej. Pełnomocnik Komitetu Wyborczego Unia Polityki Realnej zaskarżył uchwałę Okręgowej Komisji Wyborczej odmawiającą rejestracji kandydata do Sądu Okręgowego w Katowicach. Sąd skargę oddalił.

Komisja zarejestrowała 3 kandydatów zgłoszonych przez Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP, Komitet Wyborczy Partia Pracy – Sierpień 80 oraz Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe.

Okręgowa Komisja Wyborcza po przeprowadzeniu postępowania sprawdzającego prawidłowość podpisów popierających zgłoszenia dokonane przez Komitety Wyborcze Polskiej Partii Pracy –Sierpień 80 oraz Polskie Stronnictwo Ludowe ustaliła, że niektóre dane i podpisy pochodzą od osób, które zmarły przed dniem w którym mogły udzielić skutecznego poparcia. O podejrzeniu popełnienia występku z art. 248 pkt 6 k.k. zawiadomiono Prokuraturę.

Łącznie we wszystkich 3 okręgach wyborczych w wyborach uzupełniających do Senatu zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. zarejestrowano 7 kandydatów na senatorów.

5. Państwowa Komisja Wyborcza zapewniła nadzór i pomoc w przygotowaniu i przeprowadzeniu wyborów. Niezwłocznie po zarządzeniu wyborów przekazała komisjom wyborczym i urzędom gmin, a także zamieściła w Internecie, informację o wyborach uzupełniających zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. Komisja przypominała w informacji obowiązujące przepisy prawa i procedury wyborcze, w szczególności dotyczące biernego i czynnego prawa wyborczego, sporządzania spisu wyborców, zgłaszania i rejestrowania kandydatów na senatora. Podkreśliła, że prawo wybierania senatora w wyborach uzupełniających mają osoby posiadające polskie obywatelstwo, które najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat, oraz że w urzędach zostaną sporządzone spisy wyborców uprawnionych do udziału w głosowaniu. W związku z wątpliwościami dotyczącymi stosowania w wyborach uzupełniających przepisów Ordynacji wyborczej o dopisywaniu do spisów wyborców osób czasowo przebywających na obszarze gminy oraz na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania (art. 19 i art. 67 ust. 2 pkt 1 i 4) wyjaśniła, że wybory uzupełniające do Senatu mają charakter lokalny i w związku z tym uczestniczyć w nich mogą jedynie wyborcy ujęci w rejestrach wyborców w gminach położonych na terenie okręgu, w którym je zarządzono. Do spisów wyborców nie mogą więc być dopisywani wyborcy przebywający czasowo na obszarze gminy (art. 19 Ordynacji wyborczej) nie ujęci w rejestrach wyborców w gminach na obszarze danego okręgu wyborczego, ani też osoby nie ujęte w rejestrach wyborców w danym okręgu wyborczym przebywające w dniu wyborów w szpitalach, zakładach pomocy społecznej,

zakładach karnych i aresztach śledczych (art. 20 ust. 1 i 3 Ordynacji wyborczej). Również możliwość dopisywania do spisu wyborców w dniu głosowania na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania mają tylko wyborcy, posiadający zaświadczenie z gminy położonej na terenie danego okręgu wyborczego (art. 67 ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej). Zaświadczenie o prawie do głosowania w wyborach Prezydenta RP i podobnie pełnomocnictwo do głosowania w tych wyborach, nie uprawniają do głosowania w wyborach uzupełniających do Senatu.

Przypominając zasady zgłaszania kandydatów na senatora Państwowa Komisja Wyborcza podkreśliła, że zgłoszeń mogą dokonywać wyłącznie te komitety wyborcze, które uzyskały od Państwowej Komisji Wyborczej potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia o ich udziale w wyborach. Każdy komitet wyborczy może zgłosić w okręgu wyborczym tylko jednego kandydata, którym może zostać obywatel polski, mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 30 lat. Każde zgłoszenie kandydata musi być poparte podpisami co najmniej 3000 wyborców stale zamieszkałych w okręgu wyborczym.

W osobnej informacji przedstawione zostały ustawowo określone zasady prowadzenia przez komitety wyborcze kampanii wyborczej oraz gospodarki finansowej. Przypomniano, że prawo do prowadzenia kampanii wyborczej przysługuje, na zasadzie wyłączności, komitetowi wyborczemu. Zatem wszelkie czynności związane z pozyskiwaniem środków finansowych, dokonywaniem wydatków na organizowanie spotkań przedwyborczych i promocją poszczególnych kandydatów mogą być proszone tylko przez komitety wyborcze. Komitet wyborczy obowiązany jest gromadzić środki finansowe wyłącznie na rachunku bankowym. Wysokość wydatków komitetu wyborczego na kampanię wyborczą ograniczona jest w każdym z okręgów wyborczych limitem okręgowym, który oblicza się na podstawie art. 114 ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej przez podzielenie liczby wszystkich wyborców w kraju przez liczbę 560 i pomnożenie uzyskanego wyniku przez liczbę wybieranych senatorów. Zgodnie z art. 114 ust. 3 Ordynacji wyborczej komunikat Państwowej Komisji Wyborczej o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców został ogłoszony w

Monitorze Polskim Nr 33, poz. 482 oraz podany na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej. W wyborach uzupełniających zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. limit okręgowych wydatków dla komitetu wyborczego który zarejestrował kandydata na senatora wyniósł 54.552,21 zł. Każdy komitet wyborczy ma obowiązek złożenia Państwowej Komisji Wyborczej, w terminie 3 miesięcy od dnia wyborów, sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych.

Do zadań i trybu pracy okręgowych i obwodowych komisji wyborczych w wyborach uzupełniających miały odpowiednie zastosowanie wzory dokumentów stosowane w wyborach powszechnych do Sejmu i do Senatu. Obowiązywały ponadto ustalone przez Państwową Komisję Wyborczą późniejsze uchwały dotyczące zadań i trybu przygotowania i przeprowadzenia wyborów uzupełniających.

Wykaz uchwał PKW stanowi załącznik do uchwały.

6. Okręgowe Komisje Wyborcze wykonując zadania wyborcze nadzorowały czynności związane z powołaniem obwodowych komisji wyborczych, sporządzeniem spisów wyborców, ustaleniem obwodów głosowania, rozplakatowaniem obwieszczeń wyborczych, prowadzeniem kampanii wyborczej. Wykonanie tych czynności, według informacji przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej przez przewodniczących Okręgowych Komisji Wyborczych, było należyte i terminowe. Nieliczne pytania w tych sprawach dotyczyły najczęściej możliwości głosowania w związku z czasową zmianą miejsca pobytu wyborcy i były na bieżąco wyjaśniane. Zadania i czynności przewidziane w Ordynacji wyborczej związane z przygotowaniem wyborów zostały wykonane w wymaganych terminach i prawidłowo. Nie wniesiono w tych sprawach skarg i interwencji.
7. Kampania wyborcza przebiegała spokojnie, nie zgłoszono sygnałów o naruszeniu prawa wyborczego.

W dniu głosowania lokale wyborcze były otwarte w godzinach określonych Ordynacją wyborczą, tj. od 6.00 do 20.00, a w części obwodów w szpitalach i zakładach pomocy społecznej głosowanie rozpoczęto o godz. 8.00. Komisje

obwodowe otrzymały w terminie spisy wyborców, karty do głosowania i formularze protokołów głosowania. W żadnym obwodzie głosowania nie przedłużono głosowania.

W celu zapewnienia pomocy obwodowym komisjom wyborczym i nadzorowania ich pracy oraz rozpatrywania ewentualnych skarg wyborców, w przeddzień i w dniu głosowania pełnione były dyżury w urzędach gmin, w Krajowym Biurze Wyborczym, dyżury członków okręgowych komisji wyborczych, a także członków Państwowej Komisji Wyborczej. Pytania i interwencje nie były częste i dotyczyły zwłaszcza adresów lokali głosowania oraz dopisywania się do spisów wyborców osób, które opuściły szpital przed dniem głosowania.

Wspólny termin wyborów uzupełniających do Senatu z wyborami Prezydenta RP i związane z tym zwiększone zadania i czynności wyborcze obwodowych komisji wyborczych spowodowały jednak, że część wyborców nie rozumiała dlaczego są im wydawane dwie karty do głosowania. Niektóre obwodowe komisje niedokładnie stosowały odrębne w obu wyborach procedury. Według informacji Okręgowej Komisji Wyborczej w Katowicach, niektórzy wyborcy, mimo wcześniejszych wyjaśnień, że w tym samym dniu odbędą się wybory Prezydenta i wybory uzupełniające do Senatu, odmawiali przyjęcia karty do głosowania w wyborach uzupełniających. Do Okręgowej Komisji Wyborczej w Krośnie, wpłynęło kilkanaście sygnałów od wyborców i terenowych struktur partii Prawo i Sprawiedliwość o nieprawidłowościach przy wydawaniu kart do głosowania polegających na „żądaniu od wyborców wyrażenia woli głosowania w wyborach uzupełniających bądź informowaniu, że ich głosy (w związku z kandydowaniem jednego kandydata) nie mają większego znaczenia”. Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej w Krośnie przeprowadził w tych sprawach rozmowę z każdym przewodniczącym wskazanych komisji obwodowych, wszyscy oni zaprzeczali powyższemu zarzutom. Ponadto Okręgowa Komisja specjalnym e-mailem przekazywanym wszystkim obwodowym komisjom wyborczym w okręgu nr 21 przypomniała i podkreśliła, że członkowie komisji nie mogą w jakikolwiek sposób wpływać na wolę wyborcy. W okręgu wyborczym nr 15 w Płocku już po głosowaniu sygnalizowano z kilku obwodów pojedyncze przypadki

wydania karty do głosowania na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania w wyborach Prezydenta RP.

Głosowanie przebiegło bez zakłóceń. Nie odnotowano zdarzeń, które mogłyby wpłynąć negatywnie na tok głosowania i ustalenie wyników wyborów. Nieliczny był udział mężów zaufania w lokalach wyborczych i przy pracach okręgowych komisji wyborczych. Jedynie w Okręgowej Komisji Wyborczej w Katowicach obecny był pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego Platforma Obywatelska RP, nie wniósł on zarzutów ani uwag do pracy i ustaleń Komisji. Przy sporządzaniu protokołów głosowania przez obwodowe komisje wyborcze oraz ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów przez okręgowe komisje wyborcze była stosowana, na zasadach i w trybie określonych przez Państwową Komisję Wyborczą, elektroniczna technika obliczeniowa.

Frekwencja wyborcza w poszczególnych okręgach wyborczych wyniosła:

w okręgu nr 15 w Płocku – 48,97%

w okręgu nr 21 w Krośnie – 47,07%

w okręgu nr 30 w Katowicach – 53,47%.

Wszystkie Okręgowe Komisje Wyborcze niezwłocznie sporządziły i w dniu 21 czerwca 2010 r. przekazały Państwowej Komisji Wyborczej protokoły wyników głosowania i wyników wyborów senatorów w okręgach wyborczych nr 15, 21 i 30. Senatorami wybrani zostali kandydaci zgłoszeni: w okręgu wyborczym nr 15 w Płocku – przez Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe – Boszko Michał Ludwik, w okręgu nr 21 w Krośnie – przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość – Zajac Alicja Maria, w okręgu nr 30 w Katowicach – przez Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP – Piechota Leszek Marian. Państwowa Komisja Wyborcza po otrzymaniu protokołów sprawdziła prawidłowość ustalonych wyników i w tym samym dniu, czyli 21 czerwca 2010 r. sporządziła obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 20 czerwca 2010 r. Wyniki wyborów Komisja podała do publicznej wiadomości na konferencji prasowej, zamieściła w Internecie pod adresem www.pkw.gov.pl, oraz przekazała obwieszczenie do ogłoszenia; zostało ono ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 25

czerwca 2010 r., Nr 113, poz. 747. Obwieszczenie stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania. Obwieszczenie w dniu jego sporządzenia zostało przekazane Marszałkowi Senatu.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie posiadanych dokumentów stwierdza, że nie są jej znane fakty mogące być podstawą kwestionowania ważności wyborów.

* Zgodnie z art. 34 ust. 1-2 i art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 z późn. zm.) partie polityczne złożyły Państwowej Komisji Wyborczej informacje finansowe o subwencji otrzymanej z tytułu udziału w wyborach do Sejmu RP przeprowadzonych 21 października 2007 r. i wydatkach z subwencji poniesionych w 2009 r. oraz sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych i wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2009 r. Informacje o wydatkach z subwencji złożyły wszystkie 7 partii politycznych upoważnionych do subwencji. Sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych złożyły 74 partie polityczne, a 7 partii sprawozdań nie złożyło. Państwowa Komisja Wyborcza rozpatrzyła dotychczas sprawozdania 63 partii politycznych. Komunikaty Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie informacji i sprawozdań są ogłoszone w M. P. Nr 32, poz. 463 i 464 oraz są dostępne na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

WSPÓLDZIAŁANIE I WYMIANA DOŚWIADCZEŃ

* Sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej Kazimierz W. Czaplicki uczestniczył w dniach 9-10 czerwca 2010 r. w posiedzeniu zarządu Stowarzyszenia Europejskich Urzędników Wyborczych (ACEEEO), które odbyło się w Bukareszcie w Rumunii. Omówiono problematykę sporządzania spisów wyborców w przejściowych demokracjach, projekty edukacyjne dla osób głosujących po raz pierwszy oraz kierunkowy program działania Stowarzyszenia w latach 2011-2012.

* W dniach 19 i 21 czerwca 2010 r. Państwowa Komisja Wyborcza spotkała się z uczestnikami delegacji centralnych komisji wyborczych Litwy, Łotwy, Mołdowy i Ukrainy przybyłych na obserwację wyborów Prezydenta RP w dniu 20 czerwca 2010

r. Tematami spotkań były odpowiednio: przypomnienie przepisów ustawy o wyborze Prezydenta RP oraz spostrzeżenia i refleksje gości z obserwacji wyborów.

* Przewodniczący i Sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej na prośbę Europejskiego Instytutu na Rzecz Demokracji, spotkali się w dniu 12 lipca 2010 r. z przedstawicielami partii politycznych z Kirgistanu. Omówiono organizację i działanie Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego, podstawowe rozwiązania prawa wyborczego, rodzaje wyborów i referendum, instytucje rejestru i spisu wyborców, finansowanie wyborców, zasady stosowania technik elektronicznych w wyborach.